

Dag
ROSEN BAND

Richard Strauss
Jānis Medīņš
Alfrēds Kalniņš

INGA KALNA, soprano
DIANA KETLER, piano

SKANI

Dag ROSEN BAND

1. Richard Strauss *Allerseelen*, Op. 10 No. 8 / 2:54
2. Jānis Mediņš *Uz brītiņu (For a moment)* / 1:39
3. Richard Strauss *Morgen!* / 3:49
4. Alfrēds Kalniņš *Efeja vija (The ivy)* / 2:24
5. Richard Strauss *Breit' über mein Haupt*, Op. 19 No. 2 / 1:40
6. Jānis Mediņš *Aicinājums (Invitation)* / 1:36
7. Richard Strauss *Zueignung*, Op. 10 No. 1 / 1:35
8. Alfrēds Kalniņš *Jūras vaidi (The moaning of the sea)* / 1:59
9. Richard Strauss *Ruhe, meine Seele!*, Op. 27 No. 1 / 3:42
10. Alfrēds Kalniņš *Ūdens lilija (The water lily)* / 2:31
11. Richard Strauss *Das Rosenband*, Op. 36 No. 1 / 2:33
12. Jānis Mediņš *Jaunā mīla (New love)* / 2:21
13. Jānis Mediņš *Glāsts (The caress)* / 2:17
14. Alfrēds Kalniņš *Minjona (Mignon's song)* / 3:28
15. Richard Strauss *Die Nacht*, Op. 10 No. 3 / 2:09
16. Jānis Mediņš *Nocturno* / 1:48
17. Richard Strauss *Heimliche Aufforderung*, Op. 27 No. 3 / 3:12
18. Alfrēds Kalniņš *Jau aiz kalniem, jau aiz birzēm (Beyond the hills, beyond the groves)* / 5:35
19. Richard Strauss *Cäcilie*, Op. 27 No. 2 / 1:59

TT: 50:22

Recorded at: Great Amber ("Lielais dzintars")
Concert Hall, Liepāja, July 12–15, 2020
Recording producer: Normunds Slava
Recording engineer: Jānis Straume
Booklet text: Lauma Malnace
English translation: Amanda Zaeska,
Emily Ezust, Lawrence Snyder,
Rebecca Plack, Richard Stokes
Photos: Sigrun Misselhorn, Edgars Pohevičs
Design: Gundega Kalendra, Raugs.eu
Executive producer: Egīls Šēfers

© Latvian Music Information Centre &
Concert Hall Great Amber, 2020
© LMIC/SKANI 083, 2020
skani.lv

Liepāja

This concert programme first reached listeners in 2016, when former classmates soprano Inga Kalna and pianist Diana Ketler performed a selection of songs by Richard Strauss and Latvian composers Jānis Mediņš and Alfrēds Kalniņš at the Dzintari Concert Hall in Jūrmala as part of the Autumn Chamber Music Festival. The concert received the Latvian Grand Music Award in 2016 for best chamber music performance. In nominating the two musicians, the organisers of this award stated: “At the Dzintari Concert Hall the audience listened to a completely new and surprisingly fresh interpretation of the well-known vocal music by Alfrēds Kalniņš and Jānis Mediņš and perceived the lesser known music by Richard Strauss as close and familiar. Inga Kalna and Diana Ketler revealed themselves as a fantastically united duo but at the same time individually vivid artists. With her warm, lyrical tone and experience at several of the best opera houses in the world, the Hamburg-based freelance artist and her long-time chamber music partner, the sensitive pianist and London Royal Academy of Music professor, gave the audience a wonderful musical experience with a pleasant and enduring aftertaste.”

In an interview before the concert with Latvian Radio 3 “Klasika” and the “Diena” newspaper, Kalna described the programme as “musical Art Nouveau about the theme of love with extremely poetic imagery. Lots and lots of nature: evening, morning, sunny daytime, night. Autumn leaves and the groaning sea, moonlit waters and a summer evening’s breeze. Of course, there are lots of flowers characteristic of Art Nouveau: roses, water lilies, ivy. It has love poetry in all of its aspects: general, sensual and even religious. Love for nature and one’s homeland. Love for one another, for the seasons and for the whole world embracing us. Lots of melancholy longing. Everything we imagine when we hear the word ‘love’ is included in this programme! I think this is an elegant programme, stylistically presented in a unified palette of colour. Here, the national and international are entwined. This aspect of music fascinates me tremendously – how what is unique to each nation is preserved, yet at the same time it addresses a very broad range of people, and everyone can find something of themselves in it. [...] Richard Strauss is very operatic and very intellectual. He is operatic in his largesse. His music is vivid: generous texture, rich harmonies, extremely broad phrases, an understanding of all the instruments. For singers, this music demands an unusual amount of breath control and absolute, 100% conviction. Strauss’ music is like an opera house with its wine-red seats and dark-red curtain with a golden fringe – lavish, velvety, golden, lustrous, rich and intellectual. But I also very much like the music written by the Latvian masters Jānis Mediņš and Alfrēds Kalniņš. For example, Mediņš immediately makes me think of Art Nouveau. I see Albert street and Rīga’s Art Nouveau buildings.”

Jānis Medīņš (1890–1966) is one of the central, classic figures in Latvian music history. He was an expressive master of melody who wrote the first pieces of Latvian music in several genres: the first piano concerto, the first ballet, the first piano trio, the first symphonic poem. Together with Alfrēds Kalniņš, Medīņš is also considered the founder of Latvian opera, and both composers' contributions to the genre of Latvian solo songs can be compared to that of Pyotr Tchaikovsky and Sergei Rachmaninoff in the genre of Russian romances.

Medīņš was born into an unusually musical family, a family that produced three significant composers. At the end of the First World War, Medīņš was drafted into the Russian army, where for months on end he lived on train cars throughout Siberia, at the same time writing the opera "Uguns un nakts" (Fire and Night). In 1921, he became a conductor for the National Opera of the newly independent state of Latvia and became actively involved in the development of Latvian musical culture. He also served as the principal conductor of the Latvian Radio Symphony Orchestra for sixteen years and premiered most of the Latvian symphonic music written during that time. Medīņš emigrated to Germany in 1944 and later to Sweden, where he spent the final sixteen years of his life.

The rich musical heritage left to us by Medīņš (a total of more than 300 compositions in almost all musical genres) marks the culmination of Late Romanticism in Latvian music. Musical historians have cited Richard Strauss and Richard Wagner as significant influences, the presence of a passion for verism, and also the influence of the blossoming, broad thematic elements and steady epic qualities of Jean Sibelius. Medīņš' approximately 200 solo songs covering a variety of themes are particular gems among his prolific oeuvre. Fate, longing for one's native land (for example, the song "Glāsts" [Caress] became a musical symbol for the lost homeland), love poetry, portrayals of nature, spiritual heights and an immersion into poetics that is always expressed in an amplified flow of emotion. With a high level of abstraction in his messages and deliberate development of his musical lines, Medīņš' style tends towards the symphonic even in shorter compositions, including his solo songs.

Alfrēds Kalniņš (1879–1951) is called one of the most Latvian of Latvian composers. He spent his childhood in a German-speaking environment and also lived in Estonia and New York, but his musical core nevertheless accessed that primal, indescribable sense of the world that Latvians recognise as their own. Kalniņš was the finest organist and most multifaceted composer of his time, and his work forms a significant part of the Latvian musical canon. His music has been compared to that of Edvard Grieg for its delicate sound, sincerity and finely and soulfully portrayed musical images. Both composers also shared a love of the miniature genre. Kalniņš took a rhapsodic approach to music (he was a wonderful improviser) and is known for his free and manifold form and texture, his ornamentation and his painterly lyricism. His unique ability to use music to depict the beauty of nature is commended; he achieved this not just by illustrating a landscape but also echoing the feelings found in the Latvian way of life as expressed in the folk poetry but also the verse of Latvian poets. A kind of philosophy of nature has left its mark on the art of almost all of the Latvian masters, be they authors, poets or visual artists, and this has also touched the music written by the nation's composers. One of the most vivid examples of this aspect is Kalniņš' rich oeuvre of approximately 250 solo songs. These songs are full of romantic symbolism, the image of the traveller, the poetry of nature and love for the native land – all expressed sensitively, elegantly and dreamily in the composer's style.

Richard Strauss (1864–1949) was a connoisseur of life, an aficionado of beauty, a self-assured composer and a virtuoso in his field. He was one of the last great romantics of the 20th century. Strauss lived in a very complicated time in history, having experienced the turn of the 20th century, both World Wars, modernists butting heads, and the birth of the industrial and television ages. But he stubbornly stood his ground and did not follow the modernists, instead taking the romantic aesthetic to its extreme. The music of some composers acts as a mirror of their times (for example, Ludwig van Beethoven or Dmitri Shostakovich); in the case of Strauss, however, his music was more likely a protest of beauty against what was happening around him, a fleeing from the already palpable horrors to come into an unattainable world of ideal beauty. Strauss was very familiar with the orchestra and one of the finest orchestrators of all time (most people alive today have, in an advertisement or film, heard the opening measures of his symphonic poem *Also sprach Zarathustra*). But the songs he wrote are also unrivalled. The vivid piano accompaniments, the high-quality poetry, the unending flow of music and beauty – it is not for nothing that Strauss' biographer Ernst Krause wrote about these songs so enthusiastically: "What richness of melodies in such a world of refined poetry! What a feel for form, what vitality of imagination and overarching sensitivity!" They reveal the most powerful qualities of Strauss' mastery, conjuring vivid images with cinematographic breadth but at the same time, thanks to their outstanding poetic texts, lifting the compositions to the level of philosophical message.

Šī koncertprogramma pirmo reizi pie klausītājiem nonāca 2016. gadā, kad skolas biedrenes, soprāns Inga Kalna un pianiste Diāna Ketlere, Dzintaru koncertzālē kopīgi atskaņoja Riharda Štrausa un latviešu klasiķu Jāņa Mediņa un Alfrēda Kalniņa dziesmu izlasi "Rudens kamerdziesmu" festivāla ietvaros. Koncerts tika apbalvots ar Lielo mūzikas balvu 2016 kategorijā "Izcils sniegums kamerdziesmu". Lielās mūzikas balvas rīkotāji, nominējot mākslinieces balvai, vērtēja viņām atzinīgus vārdus: "Dzintaru koncertzālē publika klausījās labi zināmo Alfrēda Kalniņa un Jāņa Mediņa vokālo liriku pavisam jaunā un pārsteidzoši svaigā lasījumā un nezināmas Riharda Štrausa dziesmas izjuta kā tuvas un atpazīstamas. Inga Kalna un Diāna Ketlere atklājās kā fantastiski saliedēts duets un vienlaikus arī kā divas individuāli spilgtas mākslinieces. Hamburgā mītošā brīvmāksliniece ar silti lirisko toni un uz vairāku pasaules līmeņa operētru skatuvēm gūto rūdījumu un viņas ilggadējā kamerdziesmu partnere, iejūtīgā pianiste un Londonas Karaliskās Mūzikas akadēmijas profesore, sagādāja muzikālu piedzīvojumu ar patīkamu un noturīgu pēcgaršu."

Toties pati Inga Kalna pirms koncerta 2016. gadā, intervijās medijiem Latvijas Radio 3 "Klasika" un laikrakstam "Diena" programmu raksturoja kā "mūzikālu jūgendstilu par mīlestības tēmu ar ārkārtīgi poētisku tēlainību. Ļoti daudz dabas: vakars, rīts, saulaina diena, nakts. Rudenīgās lapas un jūras vaidi, ūdeņi mēnesgaismā un vējš vasaras naktī. Protams, ir daudz jūgendstilam raksturīgo puķu: rozes, ūdenslīlija, efeja. Tur ir milas lirika visos tās aspektos: gan vispārīgā, pat reliģiskā, gan jutiekiskā nozīmē. Mīlestība pret dabu un savu zemi. Mīlestība vienam pret otru, pret gadalaikiem un visu pasauli, kas tevī apskauj. Ļoti daudz melanholiskās smeldzes. Viss, ko vien varam iedomāties ar vārdu "mīlestība", ir rodams šajā programmā! Manuprāt, šī ir eleganta programma, ieturēta stilistiski vienā krāsā. Tur savijies nacionālais ar internacionālo. Mūzikā mani ārkārtīgi fascinē šis aspekts – kā tiek saglabāts īpatnējais un katrai tautai raksturīgais, bet reizē uzrunāts plašs cilvēku loks, un katrs tajā var atrast kaut ko savu. [...] Rihards Štrauss toties ir ļoti operisks un ļoti intelektuāls. Viņš ir operisks sava dāsnuma ziņā. Tā ir krāšņa mūzika: dāsna faktūra, bagātīga harmonija, ārkārtīgi plašas frāzes, māka pārvaldīt jebkuru instrumentu. No dziedātājiem šī mūzika prasa nenormālu elpas pārvaldi un absolūti simtprocentīgu pārliecību. Štrausa mūzika ir gluži kā operētra zāle ar viņa sarkanajiem sēdekļiem, tumšsarkano samta priekškaru un zeltītājām bārkstīm – dāsna, samtaina, zeltīta, mirdzoša, bagāta un intelektuāla. Bet man arī ārkārtīgi patīk, kādu mūziku rakstījuši latviešu dižgari Jānis Mediņš un Alfrēds Kalniņš. Piemēram, saistībā ar Jāni Mediņu es uzreiz iedomājos jūgendstilu. Es redzu Alberta ielu, Rīgas jūgendstila arhitektūras mājas."

Jānis Mediņš (1890–1966) ir viens no centrālajiem klasiķiem latviešu mūzikas vēsturē, izteismīgs melodiju meistars, kura spalvai pieder vairāki pirmie žanra paraugi latviešu mūzikā – pirmais klavierkoncerts, pirmais balets, pirmais klavieru trio, pirmais viendabīgais simfoniskais tēlojums. Kopā ar Alfrēdu Kalniņu Jānis Mediņš daļa arī latviešu operas pamatlīceja godu, un abu skaņražu devumu latviešu solo dziesmas attīstībā varētu salīdzināt ar Pētera Čaikovska un Sergeja Rahmaņinova ieguldījumu krievu romances žanrā.

Jānis Mediņš dzimis neprasti muzikālā dzimtā, kura latviešu kultūrai devusi trīs ievērojamas cienīgas komponistus. Pirmā pasaules kara beigās Mediņš tika mobilizēts Krievijas armijā, mēnešiem ilgi dzīvojot vilcienu treileros Sibīrijas ceļos, paralēli komponējot operu "Uguns un nakts", 1921. gadā viņš kļuva par jaundibinātās Latvijas valsts Nacionālās operas štata diriģentu, aktīvi iesaistījās Latvijas mūzikas kultūras veidošanā, tāpat 16 gadus Mediņš strādāja Latvijas Radio simfoniskajā orķestrī kā galvenais diriģents, būdams pirmatskaņotājs lielākajai daļai tā laika latviešu simfoniskajai mūzikai. 1944. gadā viņš emigrēja uz Vāciju, pēc tam uz Zviedriju, kur aizritēja komponista pēdējie 16 dzīves gadi.

Jāņa Mediņa bagātīgais muzikālais mantojums (kopumā vairāk nekā 300 skaņdarbi gandrīz visos mūzikas žanros) ir latviešu mūzikas vēlnā romantisma kulminācija, vēsturieki atzīmējuši Rihardu Štrausu un Rihardu Vāgneru kā viņa muzikālos audzītēvus, verisma kaisles klātbūtni un Žana Sibēliusa ietekmi ar savu ziedošo, plašo melodiku un grodo episkumu. Jāņa Mediņa ražīgo daiļradi sevīšķi grezno viņa solo dziesmas (ap 200) ar daudzveidīgu tematiku. Likteņvara, ilgas pēc dzimtās zemes (piemēram, dziesma "Glāsts" savā laikā kļuva par zaudētās dzimtenes muzikālo simbolu), milas lirika, dabas gleznas, garīguma vertikāle, iegremdēšanās dejas poēzijā, kas vienmēr izteikta kāpinātā emociju plūdumā. Jāņa Mediņa domāšana sliecas simfonisma virzienā pat miniatūrās (tai skaitā solo dziesmās) ar savu augsto vēstījuma vispārīguma pakāpi un muzikālo līniju mērķtiecīgo attīstību.

Alfrēds Kalniņš (1879–1951) dēvēts par vienu no latviskākajiem latviešu skaņražiem. Bērnlību pavadījis vācvalodīgā vidē, komponista biogrāfiju iezīmē arī trīmdas gadi Igaunijā un Ņujorkā, taču Kalniņa mūzikas kodols ticis klāt tai pirmatnībai, kādai īpašai, vārds neizsakāmai pasaules izjūtai, ko latvietis atpazīst un izjūt kā savējo. Alfrēds Kalniņš bija sava laika spožākais ērgelnieks un daudzpusīgākais komponists, kura daiļrade veido būtisku latviešu mūzikas vēstures zelta fonda daļu. Viņa mūzika salīdzināta ar Edvardu Griģu tās maigā skaņu audekla skārūma, sirsniņas, izsmalcināti gleznoto muzikālo tēlu un dvēseles aprīšu dēļ. Abus komponistus vieno arī mīlestība uz miniatūras žanru. Kalniņam raksturīga rapsodiska pieeja skaņurakstam (viņš bija lielisks improvizētājs) un brīvas formas, faktūras daudzveidība, ornamentika un gleznaina lirika. Runājot par Alfrēdu Kalniņu, vienmēr tiek izcelta viņa unikālā spēja mūzikā attēlot dabas daiļumu, ne tikai ilustrējot gleznas ainavas, bet arī atbalsojot tās izjūtas, kas rodas latviskajā dzīvesziņā, sākot no tautas dainām līdz latviešu dzejnieku vārsnām. Sava veida dabas filozofija ir apzīmogojusī teju visu latviešu klasiķu mākslu – literatūru, dzeju, tēlotājmākslu – un dabiski ielļusī arī komponistu darinātājos mūzikas skaņās, un viens no spilgtākajiem paraugiem tam ir Alfrēda Kalniņa bagātīgā solo dziesmu daiļrade (ap 250 dziesmas). Tā ir Kalniņa muzikālā mantojuma rota, kur daudzveidīgi ieskanas romantisma simbolika, ceļinieka tēls, dabas poētika, dzimtenes mīlestība, kas komponista rokrakstā darināta smalkjūtīgi, izkopti un sapņaini.

Rihards Štrauss (1864–1949) bija dzīves baudītājs, skaistuma ideālists, pašpārliecināts komponists un virtuozs sava amata meistars. Viņš bija viens no pēdējiem dižajiem romantiķiem 20. gadsimtā. Riharda Štrausa mūžs aptver vienu no sarežģītākajiem vēstures laikmetiem, 19. gadsimta un 20. gadsimta miju, abus pasaules karus, kad modernisti lauza šķēpus, sākās industriālisma un televīzijas laikmets, bet Štrauss spītīgi saglabāja savu mugurkaulu, nesekojo modernisma vēsnām, toties līdz galējībai izvēršot romantisma estētiku. Ir komponisti, kuru mūzika ir sava laikmeta spogulis (piemēram, Ludvigs van Bēthovens, Dmitrijs Šostakovičs), bet Štrausa gadījumā tā dīzāk kalpo kā skaistuma protests pret apkārt notiekošo, aizbēgšana no tobrīd jūtāmajām šausmām prom uz kādu nesasniedzamu ideālā daiļuma pasauli. Štrauss zināms kā ģeniāls orķestra pazinējs, viens no visu laiku izcilākajiem orķestrētājiem (simfoniskās poēmas "Tā runāja Zaratustra" sākuma taktis kādā reklamā vai filmā būs dzirdējuši lielākā daļa planētas iedzīvotāju), bet tikpat vienreizīgs ir komponista sarakstītais dziesmu mantojums. Krāšņie klavieru pavadījumi, augstvērtīgā dzeja, bezgalīgais mūzikas plūdums un daiļums – ne velti komponista biogrāfs Ernsts Krauze Štrausa dziesmu mantojumam veltījis šādus sajūsmas vārdus: "Kas par melodiju bagātību tik smalkās poēzijas pasaulē! Kas par formas izjūtu, kas par izdomas dzīvīgumu un pāri plūstošu jūtīgumu!" Šeit atklājas arī Štrausa meistariības spēcīgākās īpašības – ar kinematogrāfisku vērienu uzburt krāšņus kadrus, bet reizē skaņdarbu pacelt filozofiska vēstījuma līmeni, pateicoties izcilajiem dejas tekstiem.

The artists would like to thank Pauls Putniņš for his continued support and encouragement during the production of this album and beyond.

LYRICS

Hermann von Gilm Allerseelen

Stell auf den Tisch die duftenden Reseden,
Die letzten roten Aestern trag herbei,
Und laß uns wieder von der Liebe reden,
Wie einst im Mai.

Gib mir die Hand, daß ich sie heimlich drücke
Und wenn man's sieht, mir ist es einerlei,
Gib mir nur einen deiner süßen Blicke,
Wie einst im Mai.

Es blüht und duftet heut auf jedem Grabe,
Ein Tag im Jahre ist ja den Toten frei,
Komm an mein Herz, daß ich dich wieder habe,
Wie einst im Mai.

Lūcija Zamaiča Uz brītiņu

Dod mīlu man savu uz brītiņu
Ļauj sasilt gaismai stinguse,
Man sveša un auksta ir pasaule.
Uz brītiņu dusēt, man tāla vēl gaita, met likumus,
Lokumus viņa bez skaita,
Nolikt man galvu, lai atdusas sāpes,
Tik stāvu, tik augstu mērķi ved kāpes.
Dod mīlu man savu uz brītiņu,
Tev ķīlā došu es dziesmiņu.
Ja šķiet tev, ka vairāk par dziesmiņu devi,
Tad došu, ja gribi, uz brītiņu sevi!

Hermann von Gilm All Souls' Day⁴

Set on the table the fragrant mignonettes,
Bring in the last red asters,
And let us talk of love again
As once in May.

Give me your hand to press in secret,
And if people see, I do not care,
Give me but one of your sweet glances
As once in May.

Each grave today has flowers and is fragrant,
One day each year is devoted to the dead;
Come to my heart and so be mine again,
As once in May.

Lūcija Zamaiča For a moment

Give me your love for a moment
Let the numb light become warm,
The world is foreign to me and cold.
Let me rest for a moment, my way is still long,
It meanders here and there to no end,
Let me rest my head, may my pain subside,
The steps are so steep, so lofty the goal.
Give me your love for a moment,
I'll give you a song in return.
If you think you gave more than a song's worth,
I'll give you myself for a moment, if you will!

John Henry Mackay Morgen!

Und morgen wird die Sonne wieder scheinen
und auf dem Wege, den ich gehen werde,
wird uns, die Glücklichen sie wieder einen
inmitten dieser sonnenatmenden Erde...
und zu dem Strand, dem weiten, wogenblauen,
werden wir still und langsam niedersteigen,
stumm werden wir uns in die Augen schauen,
und auf uns sinkt des Glückes stummes Schweigen...

Rainis Efeja vija

Efeja vija –
Pār senām drupām zaļu segšu auž;
Kā tu ar skaistumu sedz to, kas bija.

Adolf Friedrich von Schack Breit' über mein Haupt

Breit' über mein Haupt dein schwarzes Haar,
Neig' zu mir dein Angesicht,
Da strömt in die Seele so hell und klar
Mir deiner Augen Licht.
Ich will nicht droben der Sonne Pracht,
Noch der Sterne leuchtenden Kranz,
Ich will nur deiner Locken Nacht
Und deiner Blicke Glanz.

John Henry Mackay And tomorrow the sun will shine again²

And tomorrow the sun will shine again,
and on the path I will take,
it will unite us again, we happy ones,
upon this sun-breathing earth...
And to the shore, the wide shore with blue waves,
we will descend quietly and slowly;
we will look mutely into each other's eyes
and the silence of happiness will settle upon us.

Rainis The ivy¹

The ivy weaves
A green shawl over the ancient ruins;
As you cover, with beauty, what once was.

Adolf Friedrich von Schack Unbind your black hair⁴

Unbind your black hair right over my head,
Incline to me your face!
Then clearly and brightly into my soul
The light of your eyes will stream.
I want neither the glory of the sun above
Nor the gleaming garland of stars,
All I want are your black tresses
And the radiance of your eyes.

Aspazija
Aicinājums

Skaties, kur vistuvāk liecas
Zemei pāri debestiņa,
Ja tev ilgas turpu tiecas,
Nāc! – tur mana istabiņa.

Ērkšķi, kas tev rokās durtu,
Nesastapsi tur nevienu,
Itin kā no burvja burtu,
Redz tik apkārt rožu sienu.

Skaties logā – spīd tur iekšā
Zaļā sapņu uguntiņa;
Ārā, mājas durvju priekšā,
Sēd uz sliekšņa pasaciņa.

Ja tev nava tālāk ejas,
Paliec, patriecies ar viņu!
Dievu smieklus viņa smejas,
Runā zvaigžņu valodiņu.

Aspazija
Invitation¹

Look where the sky curves
closest over the earth,
for there your longing drifts,
Come! There is my little room!

No thorns that would prick your hand
Will you find there,
As if conjured by a wizard,
A wall of roses surrounds it.

Look, a green spark of dreams
Shines through the window into my room,
Outside, in front of the door,
A fairy tale sits on the threshold.

If you have nowhere to hurry,
Stay and chat with it!
It laughs the laughter of God,
It speaks the language of the stars.

Hermann von Glim
Zueignung

Ja, du weißt es, teure Seele,
Daß ich fern von dir mich quäle, Liebe macht die Herzen
krank,
Habe Dank.

Einst hielt ich, der Freiheit Zecher,
Hoch den Amethysten-Becher,
Und du segnest den Trank,
Habe Dank.

Und beschworst darin die Bösen,
Bis ich, was ich nie gewesen,
Heilig, heilig an's Herz dir sank,
Habe Dank!

Rainis
Jūras vaidi

Iz tālām, senām dienām
Man dzirdas, ka jūra krāc,
Pret smagām smilšu sienām
No dusmām putas šļāc.
Jo ilgāk klausos, klausos,
Jo drūmāk skan šī balss,
Es klausos mūžīgos gausos
Vaidos, kad būs viņiem gals?

Hermann von Glim
Dedication³

Yes, you know it, dearest soul,
How I suffer far from you,
Love makes the heart sick,
Have thanks.

Once I, drinker of freedom,
Held high the amethyst beaker,
And you blessed the drink,
Have thanks.

And you exorcised the evils in it,
Until I, as I had never been before,
Blessed, blessed sank upon your heart,
Have thanks.

Rainis
The moaning of the sea¹

From the distant days of old
I hear the sea roar;
The foam floods in anger
Against the heavy walls of sand.
The longer I listen, listen,
The more sombre this voice,
I listen to the eternally slow
Moans, when will they end?

Karl Henckell
Ruhe, meine Seele!

Nicht ein Lüftchen
 Regt sich leise,
 Sanft entschlummert
 Ruht der Hain;
 Durch der Blätter
 Dunkle Hülle
 Stiehlt sich lichter
 Sonnenschein.
 Ruhe, ruhe,
 Meine Seele,
 Deine Stürme
 Gingen wild,
 Hast getobt und
 Hast gezittert,
 Wie die Brandung,
 Wenn sie schwillt.
 Diese Zeiten
 Sind gewaltig,
 Bringen Herz
 Und Hirn in Not –
 Ruhe, ruhe,
 Meine Seele,
 Und vergiß,
 Was dich bedroht!

Karl Henckell
Rest, my soul!*

Not even
 A soft breeze stirs,
 In gentle sleep
 The wood rests;
 Through the leaves'
 Dark veil
 Bright sunshine
 Steals.
 Rest, rest,
 My soul,
 Your storms
 Were wild,
 You raged and
 You quivered,
 Like the breakers,
 When they surge!
 These times
 Are violent,
 Cause heart and
 Mind distress –
 Rest, rest,
 My soul,
 And forget
 What threatens you!

Aspazija
Ūdens lilija

Nevajag tai zemes balsta,
 Saknei būtu tas par smagu;
 Viegli peld pa ūdens virsu
 Baltā lilja, platās lapas
 It kā spārnus izpletusi.
 Bailīgs tuvojas tai mēness,
 Kāpdams vilnīti pa vilnim, –
 Lilja, acis atpletusi,
 Runā tik ar lielām zvaigznēm.
 Peld tā pašas dzelmes vidū,
 Kur neviens to nevar aizsniegt,
 Nevar skart ar rupjiem pirkstiem,
 Paliek mūžam spoža, balta ...
 Ak, kaut būtu es tā lilja!

Friedrich Gottlieb Klopstock
Das Rosenband

Im Frühlingsschatten fand ich sie;
 Da band ich sie mit Rosenbändern;
 Sie fühlte' es nicht, und schlummerte.
 Ich sah sie an; mein Leben hing
 Mit diesem Blick an ihrem Leben:
 Ich fühlte' es wohl und wusst' es nicht.
 Doch lispelte' ich ihr sprachlos zu,
 Und rauschte mit den Rosenbändern:
 Da wachte sie vom Schlummer auf.
 Sie sah mich an; ihr Leben hing
 Mit diesem Blick an meinem Leben,
 Und um uns ward's Elysium.

Aspazija
The water lily*

It needs not the support of the earth,
 Too heavy for the root the soil;
 Lightly it floats on the water,
 The white lily, spreading its broad leaves
 Like wings.
 The moon timidly draws near,
 Climbing ripple upon ripple –
 The lily, eyes wide,
 Speaks only with the lofty stars.
 The lily swims in the depths
 Where no one can reach it,
 No one can touch it with fingers rough,
 It remains eternally bright, white...
 O, would that I were the lily!

Friedrich Gottlieb Klopstock
The rose garland*

I found her in the spring shade,
 And bound her fast with a rose garland:
 Oblivious, she slumbered on.
 I gazed on her; with that gaze
 My life became entwined with hers:
 This I sensed, yet did not know.
 I murmured wordlessly to her
 And rustled the garland of roses:
 Then she woke from slumber.
 She gazed on me; with that gaze
 Her life became entwined with mine,
 And Paradise bloomed about us.

Atis Ķeniņš
Jaunā mīla

Vēl sirds man senas jūsmas pilna
kā dievnams zila vīraka,
un dvēse svētā pielūgšanā
vēl ceļos skumst pie altāra.

Te veras logi, šalko vēji,
kā zemes smaržas sejā sit...
Caur vīraku plūst jauna saule,
un jūtu: straujāk asins rit.
Es acis paceļu un skatu:
no altāra jauns raugās tēls!
Kā sapnī senu vārdu minu,
kā sapnī topu skumjš un kvēls!

Atis Ķeniņš
Glāsts

Glāstu tavas mīļās rokas,
skūpsts mans saules rieta stars;
grib vēl tavu galvu svētīt
siltais, sārtais mīlas garš.

Skūpstu tavas klusās acis,
valgās lūpas šķīsti kairs,
aiziesi caur nakti dienā,
manim dienu nebūs vairs.

Tikai krēsla, tikai miņa,
Tālu skanēs sapņu zvans;
viņam tumsā pretī iedams,
tevi meklēs gars vēl mans.

Atis Ķeniņš
New love¹

My heart is still full of past delight
As the blue incense fills the sanctuary,
And my soul still grieves on its knees
At the altar in holy prayer.

The windows open, the winds rustle,
Hitting me like the aroma of the earth...
A new sun streams through the incense,
And I feel my blood flow quicker.
I raise my eyes and behold:
A new image gazes from the altar!
As if in a dream, I guess the ancient name,
As if in a dream, I fill with sorrow and ardour!

Atis Ķeniņš
The caress¹

I caress your dear hands,
My kiss is a ray of the sunset;
The warm, rosy spirit of love
Still wishes to bless your head.

I kiss your quiet eyes,
Your moist lips so chastely tempting,
From night you will enter day,
You will have no more days for me.

Only twilight, only memory,
The bell of dreams will ring far;
Walking towards it in darkness,
My soul will search for you.

Johans Volfgangs fon Gēte
Rūdolfas Blaumaņa atdzejojums
Minjona

Vai zini zemi, citronas kur zied,
Starp oranžlapām lakstīgalas dzied?
Puš vējiņš maigs, mirdz zilais debess loks,
Stāv mirte klusu, augsti lauru koks.
Vai zini to?
Tik turp, tik turpu skrien
Man domas, mīļākais – arvien, arvien...

Vai zini namu – stabiem greznots tas?
Spīd viņā zāles, laistās istabas,
Un skumji noskatās dažs marmortēls:
Tu, nabaga bērns, kāds tevim liktens žēls!
Vai zini to?
Tik turp, tik turpu skrien
Man domas, mīļākais – arvien, arvien...

Vai zini kalnu, kuru mākon's sedz?
Tik tikko mūlis miglā teku redz,
Un alās vecais pūku dzimums mīt.
Drūp klints, un strauts pār viņu krākdams krīt.
Vai zini to?
Tik turp, tik turp paties' iet mūsu ceļš,
Tēvs, turpu dosimies!

Wolfgang Goethe
Mignon's Song
(“Do you know the land?”)⁵

Do you know the land where lemon trees blossom;
where golden oranges glow amid dark leaves?
A gentle wind blows from the blue sky,
the myrtle stands silent, the laurel tall:
do you know it?
There, O there
I desire to go with you, my beloved!

Do you know the house? Its roof rests on pillars,
the hall gleams, the chamber shimmers,
and marble statues stand and gaze at me:
what have they done to you, poor child?
Do you know it?
There, O there
I desire to go with you, my protector!

Do you know the mountain and its clouded path?
The mule seeks its way through the mist,
in caves the ancient brood of dragons dwells;
the rock falls steeply, and over it the torrent.
Do you know it?
There, O there
lies our way. O father, let us go!

Hermann von Glim
Die Nacht

Aus dem Walde tritt die Nacht,
Aus den Bäumen schleicht sie leise,
Schaut sich um im weitem Kreise,
Nun gib acht.
Alle Lichter dieser Welt,
Alle Blumen, alle Farben
Löscht sie aus und stiehlt die Garben
Weg vom Feld.
Alles nimmt sie, was nur hold,
Nimmt das Silber weg des Stroms,
Nimmt vom Kupferdach des Doms
Weg das Gold.
Ausgeplündert steht der Strauch,
Rücke näher, Seel an Seele;
O die Nacht, mir bangt, sie stehle
Dich mir auch.

Andrass (Alfrēds Andersons)
Nocturno

Birst ziedu zari,
un skumju gari ap dvēseles stīgām vijas,
un sēras kāpj, un vātis klusi veras:
sirds sāj.
Kā sājpu ēnas klīst domas lēnas pēc pestīšanas,
kur zvaigznes mirdz.
Bet skumjas tīnas spārnos un klusi sāj sirds.
Viss nogrimst dusā.
Tik mirdza klusa par kaut ko,
kas sen bijis, strauts irdz...
Par saldiem un rūgtiem maldiem
Sāj sirds.

Hermann von Glim
The Night²

Night steps from the woods,
Slips softly from the trees,
Gazes about her in a wide arc,
Now beware!
All the lights of this world,
All the flowers, all the colours
She extinguishes and steals the sheaves
From the field.
She takes all that is fair,
Takes the silver from the stream,
Takes from the cathedral's copper roof
The gold.
The bush stands plundered:
Draw closer, soul to soul,
Ah the night, I fear, will steal
You too from me.

Andrass (Alfrēds Andersons)
Nocturno¹

Branches of blossoms drop,
and spirits of sorrows twine up the tendrils of the soul,
and the mourning climbs, and the wounds silently open:
the heart aches.
Like shadows of pain, after salvation thoughts roam slowly,
where the stars shine.
But sorrows grow wings and the heart aches softly.
Everything sinks in slumber.
But the glimmer stays silent
about something long ago, the stream laughs...
About sweet and bitter illusions
The heart aches.

John Henry Mackay
Heimliche Aufforderung

Auf, hebe die funkelnde Schale empor zum Mund,
Und trinke beim Freudenmahle dein Herz gesund.
Und wenn du sie hebst, so winke mir heimlich zu,
Dann lächle ich und dann trinke ich still wie du...

Und still gleich mir betrachte um uns das Heer
Der trunknen Zecher [Schwätzer] – verachte sie nicht zu sehr.
Nein, hebe die blinkende Schale, gefüllt mit Wein,
Und laß beim lärmenden Mahle sie glücklich sein.

Doch hast du das Mahl genossen, den Durst gestillt,
Dann verlasse der lauten Genossen festfreudiges Bild,
Und wandle hinaus in den Garten zum Rosenstrauch,
Dort will ich dich dann erwarten nach altem Brauch,

Und will an die Brust dir sinken, eh du's gehofft [erhofft],
Und deine Küsse trinken, wie ehmal oft,
Und flechten in deine Haare der Rose Pracht.
O komm [komme], du wunderbare, ersehnte Nacht!

John Henry Mackay
Secret invitation²

Up, raise the sparkling cup to your lips,
And drink your heart's fill at the joyous feast.
And when you raise it, so wink secretly at me,
Then I'll smile and drink quietly, as you...

And quietly as I, look around at the crowd
Of drunken revelers -- don't think too ill of them.
No, lift the twinkling cup, filled with wine,
And let them be happy at the noisy meal.

But when you've savored the meal, your thirst quenched,
Then quit the loud gathering's joyful fest,
And wander out into the garden, to the rosebush,
There shall I await you, as often of old.

And ere you know it shall I sink upon your breast,
And drink your kisses, as so often before,
And twine the rose's splendour into your hair.
Oh, come, you wondrous, longed-for night!

Andrievs Niedra**Jau aiz kalniem, jau aiz birzēm**

Jau aiz kalniem, jau aiz birzēm
Zuda, grīma saules liesma;
Tālumā kā izdzisdama
Atskan ceļinieka dziesma.

Rokas salicis, es klausos,
Ko gan ceļavīrs tur dzied:
Vai par zilo brīnumpuķi,
Kas aiz svešām jūrām zied?

Vai viņš dzied par zvaigžņu bariem
Zilās debess dziļumos?
Vai par mēness sudrabstariem
Krēslas pilnos eglājos?

Vai viņš dziesmas skaņās sūta
Saviem mīļu sveicienu?
Stāsta viņiem, sirds cik grūta,
Maldoties pa svešumu?

Vai viņš priecājas, ka tuvu
Tēvu zemes robežas?
Viss var būt... bet manā sirdī
Mostas gaužas žēlabas.

Katrs zin, kur tēva māja,
Katrs zin, kur gaida tā...
Tikai man nav gaidītāja,
Nav, kurp iet no svešuma!

Un kā putniņš, kura ligzdu
Ļauni bērni postīja,
Tā bez cerības es dodos
Projām, projām tumšumā...

Jau aiz kalniem, jau aiz birzēm
Zuda, grīma saules liesma;
Tālumā kā izdzisdama
Atskan ceļinieka dziesma...

Andrievs Niedra**Beyond the hills, beyond the groves¹**

Beyond the hills, beyond the groves
The flame of the sun vanished and sank;
In the distance, as if fading away,
The wanderer's song resounds.

Hands together, I listen
To what the wanderer sings:
Of the wondrous blue blossom
That blooms beyond the far seas?

Does he sing of the stars
In the deep blue heavens?
Or the silver rays of the moon
In the twilight spruces?

Does he send through his songs
A sweet greeting to his kin?
Does he tell them of the heartache
A wanderer endures?

Does he delight when the boundary
Of his home draws near?
All that may be... but bitter grief
Awakes in my heart.

Every man knows his father's house,
Every man knows where it is...
But no one waits for me,
I have nowhere to go from afar!

And like a small bird whose nest
Is destroyed by cruel children,
So I wander without hope
Away, away into the darkness...

Beyond the hills, beyond the groves
The flame of the sun vanished and sank;
In the distance, as if fading away,
The wanderer's song resounds.

Heinrich Hart**Cäcilie**

Wenn du es wüßtest,
Was träumen heißt von brennenden Küssen,
Von Wandern und Ruhen mit der Geliebten,
Aug in Auge,
Und kosend und plaudernd,
Wenn du es wüßtest,
Du neigtest dein Herz!

Wenn du es wüßtest,
Was bangen heißt in einsamen Nächten,
Um schauert vom Sturm, da niemand tröstet
Milden Mundes die kampfmüde Seele,
Wenn du es wüßtest,
Du kämest zu mir.

Wenn du es wüßtest,
Was leben heißt, umhaucht von der Gottheit
Weltschaffendem Atem,
Zu schweben empor, lichtgetragen,
Zu seligen Höhen,
Wenn du es wüßtest, wenn du es wüßtest,
Du lebstest mit mir.

Heinrich Hart**Cecily⁴**

If you knew
What it is to dream
Of burning kisses,
Of walking and resting
With one's love,
Gazing at each other
And caressing and talking –
If you knew,
Your heart would turn to me.
If you knew
What it is to worry
On lonely nights
In the frightening storm,
With no soft voice
To comfort
The struggle-weary soul –
If you knew,
You would come to me.
If you knew
What it is to live
Enveloped in God's
World-creating breath,
To soar upwards,
Borne on light
To blessed heights –
If you knew,
You would live with me.

¹ Translation by Amanda Zaeska

² Translation by © Emily Ezust, reprinted with permission from the LiederNet Archive

³ Translation by © Lawrence Snyder and © Rebecca Plack, reprinted with permission from the LiederNet Archive

⁴ Translation by © Richard Stokes, author of *The Book of Lieder*, published by Faber, provided courtesy of Oxford Lieder

⁵ Translation by © Richard Wigmore, provided courtesy of Oxford Lieder (oxfordlieder.co.uk)